

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Panaszok az egész vonalon.

«Minden állásnak meg vannak a maga terhei» mondja a magyarba átültetett német példabeszéd; talán az egyedüli szabály kivétel nélkül. Bármerre tekintünk is, nincs egyetlen ember, akinek nem volna valami panaszolni valója. Az egyiknek sok, a másiknak terhes az a munka, amelyet hivatása reá ró, ez nincs meglepődve a fizetésével, mert *szemle* az nem áll arányban képzettségével, munkájával, amaz pedig az előmenetele miatt panaszkodik; hiába küzdök, hiába fáradok — úgymond — semmiféle eredményt nem tudok felmutatni; befelé pedig azt gondolja magában: a protekciós-nak áll a világ!

S ennek a sok panaszkodásnak mi az alapja? A legtöbb esetben saját erőnknek, tudásunknak, egyéni értékünknek *túlbecsülése*.

Ebből fakadnak az elégtelenség mérges illatu virágai, amelyek megméltelyeznek egy egész életet, tönkre tesznek szépen indult pályákat, ezek gyilkos hatásának tulajdonítható az, ha egy jobb sorsra érdemes ember az egész világgal s önnönmagával is összehasonlít, ha embergyűlölő lesz belőle, holott egy kis önmegtartóztatás, felismerése a való helyzetnek és nem túlságos tömjenezése saját nagyrabecsült énjének megtarthatták volna a helyes uton, amely őt egy nyugalmas, megelégedett és gond nélkül kor biztos révébe vezethette volna.

Hány tönkrement exisztentia jutott már — sajnos, nagyon is későn — arra a tudatra, hogy balsorsát senkinek, csak saját magának tulajdoníthatja. Késő volt; az elkövetett hibát többé helyrehozni nem lehetett.

Nálunk a csendőrség kebelében is sok a panasz. Sok és annyiféle, hogy nincs ember, aki azokat össze tudná foglalni. Alaposak-e, nem-e, ki tudná azt más sérelme nélkül megmondani?

És ha összehasonlítjuk a múltat a jellel, igazán gondolkodóba kell esnünk afelett, vajjon mi tehát a tulajdonképeni oka a panaszoknak? . . . Nem kell ide statisztika, teljesen felesleges mélyreható okok után kutatni s kárbaveszett fáradság lenne a panaszok alapját vizsgálni, mert ezeknek a melegágya ma már a levegőben van, az ok közen fekvő, csak hogy nincs ember, aki azokat teljesen felismerje s így orvosolni is tudná.

A mai, szocialista eszméktől átítatott kor emberei a panasz csiráját már az anyatejvel szívják magukba s

azok a viszonyok, amelyek között a mai csecsemő fejlődik, felnő, emberre lesz, nem alkalmasak arra, hogy az elhintett mérges magot az ember természetéből kiküszöböljék, hanem ellenkezőleg nagyon is buja tápot adnak neki, hogy már idő előtt terebélyes fává nőjje ki magát.

A gyermek még egészen zsenge s az asztalnál már azt hallja, hogy atyja zugolódik a sors mostohasága ellen; fogékony lelke minden egyes szót megragad s bár annak az értelmével nincs tisztában, mégsem felejt el. Ő atyjában természetesen a férfi mintaképét látja s önkénytelenül elsajátítja magának atyja szokásait, a későbbi korban utánozza azokat s mire már kifejlődött, a sok panasz, a sok méltatlankodás megméltelyezték már lelkét, a mag kikelt, sőt már gyümölcset is hoz, amennyiben most már nemcsak a család fő panaszkodik, hanem a fia is.

Nem szándékom, ennek a felállított tételnek a sértettségét hangoztatni, de bátran állíthatom, hogy az elégtelenség csirája a legtöbb esetben így és ezen az uton jut az emberbe s így a panasz fészke nem magában egy intézményben, egy testületben keresendő. hanem annak az intézménynek, annak a testületnek a tagjaiban. Egy erkölcsi alapon nyugvó, közhasznú intézmény sohasem lehet rossz, sohasem lehet oly szervezetű, amely tagjai erejének, tudásának, becsületének likvidációját lebetövé tenné, mert maga az eszme, amelyért az az intézmény létesült, a cél, amelyért küzd, mindig nemes, mert minden rosszindulatu tendenciától; épen ezért nem szabad, de nem is lehet a baj, a panaszok kiforrását magában a testületben, hanem mindig annak az egyénileg egymástól teljesen elütő, életnézetükben és gondolkodásmódjukban egymástól mindenben különböző tagjaiban kell keresni.

Általánosan. Európaszerte elismert tény, hogy a magyar csendőrség egyike a legszebb és legjobban bevált intézményeknek. Efelett nem lehet vitatkozni. Aki csak félig-meddig ismeri Magyarország ujjabkori történetét, az teljesen tisztában van azzal, hogy mit jelentett buzáunkra úzó a magyar csendőrség szervezése. Egy ilyen fényesen bevált intézmény szervezete nem lehet tehát kiforrása a panaszoknak, sőt ellenkezőleg, hiszen olyan sziklaszilárd alapon nyugszik, amely eleve kizár minden kételyt, a baj tehát nálunk sem magában a szervezetben, hanem a csendőrség egyes tagjaiban keresendő.

STOWASSER JÁNOS osztrácsi és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Első magyar vill. erőre berend. hangsz.-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik. Magyarországi legnagyobb vonós és fúvós hangszerek gyára. 6

Vannak még tisztjeink, vannak altisztjeink, akik a magyar csendőrséget szervezése óta ismerik, akik végig küzdöttek egy egész emberöltőt ezen a mai rögzös pályánkon; akik nem ijedtek meg a kezdet nehézségeitől, hanem mindvégig becsületesen, teljes odaadással, szorgalommal és ernyedetlen kitartással, a lelkiismeretes ember egész erejével azon fáradoztak, hogy a magyar csendőr hírnevét megalapozzák, azt öregbítsék és szent ereklje gyanánt tündöklő tisztaságban adják át a későbbi nemzedéknek, a — nem mindig hálás utókornak. Vajjon honnan meritették derék elődeink azt az erőt, amelylyel oly dicsőségteljesen megállották helyüket? . . . Saját, becsületes énjüktől! Abból a puritan, önzetlen magyar szívből, amely hevülni tudott minden szépért, jóéért, mindazért, ami szeretett hazánk elárvult ügyét előbbre vinni volt hivatva! . . .

Elődeink odaadó munkásságának köszönhető a magyar csendőr nimbusa, elődeink önzetlen fáradozásának gyümölcsét élvezzük mi nem mindenben hálás utódok anélkül, hogy esziinkbe jutnának azok a keserves idők, amelyek a régi csendőröknek osztályrészül jutottak!

Panasz? . . . Mindenesetre volt akkor is, de nem a mai formában! Legalább én még nem hallottam a régi gárda egyik tagjától sem olyan panaszt, amely a mai elégedetlen és türelmetlen felszólalásokhoz hasonlított volna. Baj több volt akkor, mint ma, de az emberek voltak mások!

Tudja Isten! Talán higgadtabban, nyugodtabban mérlegették az eseményeket! Nem mentek fejjele a falnak, mint manapság, amikor mindenki törtet, lőt-fut, fűhöz-fához kapkod, csak hogy egy kis anyagi előnyt biztosítson magának, mitsem törődve azzal, hogy saját énjének illetéktelen módon való előbbretolásával, másoknak, bajtársainak érdekeit sérti, bajtársainak, akikkel jóban, rosszban osztozkodni köteles, mert így parancsolja azt nemcsak a szolgálati szabályzat, hanem a nemes, fenkölt gondolkodásmód, a szívjóság és az emberszeretet örök tana!

Anyagi előny! . . . Igen! Ez indító oka, titkos mozgató rugója minden egyes tettünknek! Mit törődünk mi azzal, vajjon embertársunk ében hal-e, elpusztul-e a kórágyn, csak a mi asztalunk ne szenvedjen hiányt! Dúskáljunk minden jóban, amíg lehet s ha megcsömörlöttünk a sok édességtől, akkor krokodiluskönnyekkel szemünkben kezdjük a panaszt előlről, méltatlankodjunk a sors mostohasága ellen, mert manapság panaszkodni *muszáj*, akár van rá ok, akár nincs.

A napi 80 krajczáros zsolddal tisztességesen megélt elődeink békeségben megvoltak. Józan, becsületes életmód volt minden örsön, akárcsak egy tiszt családban. Ma a próbacsendőrnek kezdő 900 kor. zsoldja s az ujonnan kiadott illetékszabályzatban megállapított és már folyósított vezénylési és egyéb pótdíjak szinte meghaladják a régi őrmester javadalmazását!

Igaz, változtak a viszonyok! Akkor a napszámos

30—50 krajczárt keresett naponta, ma a minimális bérbárom korona. De ha figyelemmel kísérjük csak a lefolyt évtizedben életbeléptetett reformokat, nem szabad egy szót sem szólnunk, hanem hálával és elismeréssel kell adoznunk mindazoknak a magas tényezőknek, akik követte a mai pénzéhes korszak hangzatos jelszavait, nem is fokról-fokra, hanem rohamosan emelik a csendőrlegénység javadalmazását, hogy ezen a téren is biztosítsák a legénység nyugodt, biztos megélhetését, hogy megszüntessék azokat az okokat, amelyek a panaszkodás kiváltására némileg is csak alkalmasak lehetnek.

Mondom, az utolsó évtizedben nem volt hiány reformokban!

Általános volt a panasz, hogy a csendőrlegénységnek meg van nehezítve a nősülés! . . . A nők létszáma 100%-kal fel lett emelve! Megszüntek a panaszok? . . . Dehogy szüntek! Most meg az a baj, hogy a nők csendőrnek nehéz a megélhetése! De a legnagyobb baj az, hogy a sok nő miatt alig 2—3 csendőr tartja fenn a közzgazdálkodást, amelyet a kinstár által kiutalt fenn tartási pótlék sem képes rendbehozni, mert az általános drágaságot az örs közzgazdálkodása épen úgy megérzi, mint akármelyik magan háztartás!

Ki emlékszik arra, hogy tíz évvel ezelőtt egy örs könnyre vásárolta volna a húst, a fűszert stb? . . . Ma már másként nem is tudna meglenni! Mi ennek az óriási hátránya? . . . A nőtlen legénység *előre él!* Amit januárban fogyaszt, azt csak a februári illetékéből fizeti ki!

Sok volt az egyfolytában tartó 36—48 órás önjárat! Most nincsenek! Használt valamint ez a reform? . . . Dehogy! . . . Most az a baj, hogy folytonosan szolgálatban áll a legénység!

Még számos újítást hozhatnák fel! De minek? . . . Az egész vonalon újítások vannak, célszerű, üdvös dolgok, közhasznú, elsőrendű szociális vívmányok, amelyeknek létezéséről egyszerűen tudomást veszünk, anélkül, hogy azokat kellően értékelni tudnók, de elsőrendű kötelességünknek tartjuk: újból és újból panaszkodni, minden alapos ok nélkül, csak pusztán megszokásból és főleg azért, mert panaszkodni *muszáj!*

Nem szándékoztam erről a tárgyról annyit írni, de a gondolatok egymás után tódulnak s papírra kell vetnem őket, nem félve a megbíráltatástól, mert meg vagyok győződve arról, hogy helyesen gondolkozom, mit sem törődve azzal, hogy sok embernek talán nem épen inye szerint való ez a tárgy.

Ha a panaszkodók csak annyi fáradságot vennének maguknak, hogy kezükbe vennék a zsebkönyvet és megnéznék az abban közölt állománykimutatást és kiszámitanák maguknak tisztán a legénység zsoldját, önkénytelenül is arra az eredményre kellene jutniok, hogy követeléseik, panaszai túlzottak! Tudják-e azt, hogy a legénységnek csak a nyugdíjba számitó zsoldja és szolgálati pótdíja évenként a tíz millió koronát meghaladja?

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

mely 10 perc alatt a legmákosabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ara K 1.20. — Kapható minden gyógytárban.

Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozól ingy. postai szállítással.

Beretvás-pastillát

Kapható minden gyógytárban. — Ara K 1.20. — Kapható minden gyógytárban.

Hol vannak még az óriási összeget kitevő átalányok és egyéb természetbeni járulékok? Hol a nyugdíj és a végkielégítés címén kiutalás alá kerülő százazrek évenként?

Nem kell nagy számtani tudomány ahhoz, hogy ki lehessen számítani azt, vajjon egy csendőrnek mennyi az évi összajadalmazása, belérvé természetesen az összes járandóságokat. Az átlagos összeg hozzávetőlegesen meghaladja az 1800 koronát évente. Kérdem, nem tisztességes, nem jó fizetés ez azért a munkáért, amit a csendőr végez?

Az új illetékszabályzatban a zsold, a pótdíj stb. emelése csillag alá van véve s ez a széljegyzet magyarázata szerint azt jelenti, hogy ezen illetékek csak akkor lépnek érvénybe, ha azok kellő fedezetéről az állami költségvetésben gondoskodás történik. Ez természetes, mert az idej költségvetésben nem állanak rendelkezésre azok az óriási összegek, amelyek ezeknek az új illetékkiszabásoknak folyósításához szükségesek.

Érdemes volna foglalkozni ezeknek az üdvös újításoknak rendkívüli nagy horderejével, de ez még nem teljesen időszerű. Czélszerűnek tartom azonban rámutatni a vezénylési pótdíjak rendezésének pénzügyi kibatásaira, mert ezek kizárólag a csendőrlegénység legközvetlenebb érdekeit érintik, még pedig oly mérvben, hogy azt első pillanatra maguk az érdekeltek sem biszik s akkor lesznek meglepődve, ha a legközelebbi zsoldfizetés alkalmával nem várt és nem remélt összegeket vesznek fel.

Az örjáratok jelenlegi beosztása mellett egy-egy örs legénységének havonta átlag nyolcz kor. vezénylési pótdíj jutott. Május 1-től kezdődőleg ez a vezénylési pótdíj minimálisan számítva 300%-al emelkedik s így örsönként és havonként legkevesebb 24 koronát fog kitenni, ami az összes örsöket számítva, havi 3200, vagyis évi 860,000 koronát tesz ki kikerekített összegben. Egy-csendőrre tehát évente 86 kor. többlet esik kizárólag csak a vezénylési pótdíjak rendezése következtében. Nagyon szűken számítottam, valóságban többet fog kitenni. Ha ehhez még hozzávesszük a különféle átalányemeléseket, akkor bátran állíthatjuk, hogy az illetékemelés május 1-től kezdődőleg fejenként és évenként legkevesebbet számítva 100 kor. illetékjavulást jelent.

De ez csak egy kis töredéke azoknak a rendkívüli nagy horderejű emeléseknek, amelyeket az újonnan kiadott illetékszabályzat magában foglal.

A zsold és szolgálati pótdíjaknak az emelését mindenki az újján kiszámíthatja magának, nemkülönben a főzönök bérhozzájárlását is; komplikáltabb azonban már a futási átalányok rendszeresítése következtében elő álló új terheknek pénzértékére való átváltoztatása.

Ugyancsak átlagosan és nagyon keveset számítva minden örsön lesz legalább három fűtendő helyiség egyenként és havonként 5½ mm tüzelő anyaggal, ami havonként — a fának méterműzsdáját csak két koronával számítva — örsönként, 33 koronát vagyis összesen 66,000

koronát, egy télen át pedig 396,000, kereken 400,000 koronát tesz ki.

Ezekből a csak bozzávetőlegesen megállapított számokból láthatja mindenki, hogy a csendőr anyagi helyzetének javítása mily óriási lépésekkel haladt előre! Olyan reformok ezek, amelyek *pénzügyileg* is kielégíthetnek minden egyes csendőrt s remélhetőleg megszűntetik e téren a panaszkodás alapját.

Az az ember, aki a mai viszonyok között olyan előképzettséggel, amilyennel a legtöbb csendőr rendelkezik ilyen javadalmazás mellett még panaszskodik, az vagy nem tudja, hogy mit mond, vagy csak azért panaszskodik, mert az már neki második természete s anélkül el nem lehet.

A testi és lelki rendellenességek a közbiztonsági szolgálat szempontjából.

Írta: Argay Ferencz csendőr-főhadnagy. (Vége.)

Természetesen a gyilkosok között is akad zseniális ember, aki a méltó büntetést elkerüli, de ezek vagy nem rendellenes tulajdonságokkal bíró emberek, vagy ritka kivételek. Példának említem fel a londoni Jacket, a hasmetszőt, aki legalább 17 nön követett el kéjgyilkosságot s egyszer sem vesztett rajta.

Volt már alkalmam kifejtetni, hogy a rendellenes lelki tulajdonságokkal bíró büntettes igen könnyen befolyásolható (szuggerálható). Ez az alapja azután annak a feltűnő hiuságnak, amely által a bűntevők el vannak telve.

A környezet, melyben él, a tisztességes munkát megveti, csak a bűntevést becsüli. De a megbecsültetésnek vannak fokozatai, s hogy annál nagyobb hirre, nevezetességre tehessen valaki szert, minél súlyosabb, feltűnést keltőbb bűncselekményt igyekszik elkövetni, sőt igen gyakran arról is gondoskodik, hogy cselekménye másnak tulajdonítható ne legyen. Ennek kedvéért azután még veszélybe is sodortatja magát: visszabagyja a belyszímen azt a titkos jelet (zínke), melyről saját társadalmában ráismernek, közli azokkal bűntevését, néha írásban levelezgetve teszi azt meg, máskor jegyzeteket, naplót vezet azokról, nem ritkán az is előfordul, hogy dícserekedve, minél nagyobb nyilvánosság előtt, bejelenti szándékolt bűntevését.

Utóbb említett eset fog a mi viszonyaink között leggyakrabban előfordulni. Sok titokzatos, sötét bűn köszönheti annak kiderítését, hogy a tettes szándékát nem tudta magában s titokban tartani.

Nagyvárosokban még ezeknél is jellegzetesebb a bűntettes hiusága. A gonosztevő szélesebb körben akar hírnévre jutni, a sajtóban akar szerepelni, beteges nagyvárágását izgatja az, hogy az újságok is foglalkoznak vele, volt eset arra is, hogy a bűntevő meg sem volt elégedve a reá vonatkozó közleményekkel s gondoskodott vélt érdemét kidomborító belyesbitésről.

BUTOR

késpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EBRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNEL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
 13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

Sokan hiúságukban gyökeredző elbizakodottságukban gúnyos leveleket hagynak vissza, mások az áldozat vérevel valamelyik álnevüket örökítik meg.

Bonnotnak a parisi rablógyilkosnak bolmija között feltalált végrendelet is ékes bizonyítéka annak, mennyire irányítja a hasonló fajtájú emberek cselekvését a hiúság, melynek kielégítéseért sem a mások, sem a saját életük nem túldrága.

• Híres ember vagyok, — mondja Bonnot — a dicsőség harsonája szétvitte nevemet az egész világon, felköltötte mindazok féltékeny irigységét, akik élnék-halnak érte . . .

Hogyne tántorodna el gyengeelméjű, könnyen befolyásolható ember a meggyőződésből fakadó ily diadalkiáltástól, hogyne akadnának bámulók és követők?

Szerencsére — amint láttuk — a hiúság és az ennek kielégítésére való törekvés támpontokat nyújt a nyomozáshoz is.

Az abnormis ember ritkán vallásos, de annál inkább babonás. Közismert tény ez, felesleges ezzel itt bővelben foglalkozni s ép ezért csak futólag említem, hogy a babonás hitből fakadó az a cselekvés, amelylyel a büntettes épen felfedezetlenül maradását akarja biztosítani, a nyomozásra sokszor előnyös befolyással lehet.

Hans Gross említi, hogy egyes büntetők cipőjüket, ürüléküket, egyéb tárgyaikat hagyták vissza mondott célból; persze az ellenkező eredményt érték el.

Ugyancsak futólag említem meg, hogy a személyi rendellenességek embere nagy előszeretettel viselkedik a tetoválás iránt. Ez is segítője a nyomozásnak, különösen akkor, ha kézrekerült egyén kilétének megállapítására van szükség. A tetovált rajzok, feliratok, jelek stb. erről sokszor felvilágosítást adnak, megjelölik foglalkozását, nemzetiségét, nevének kezdőbetűit, de különös ismertetőjelül is szolgálhatnak.

Egy besurranásos lopáson tettenért csavargót leplezett le igen ügyesen egy őrsparancsnok.

Nevét, illetékességi belyét a csavargó sehogy sem akarta megmondani, de a tetoválások nyomra vezettek. Többek között testén katonai szolgálata idejére emlékeztető tetoválások is voltak: az ezred s a század száma. Ez a felfedezés jó pár hónap büntetésbörtönetet jelentett a csavargó számára, mert lopásért már ismételten büntetve volt, ezért tagadta el kilétét: úgy látszik, járatos volt a büntetőtörvénykönyvben.

A testi és lelki rendellenességekkel bíró büntettes ritka esetben rendelkezik azzal a képességgel, hogy védelmét hathatósan elősegítse. Megengedem, hogy az igazat nem fogja megmondani, — már alaptermészete a hazudozás — de hiúságára bizonyítékot találhatunk abban is, ha tarthatatlan meséjéhez konokul ragaszkodik vagy ismételten változtat vallomásán, lényegtelen körülmények részletezésével védekezik, keresztkérdésekre pedig — mert következetesen alig képes gondolkodni — összezavarodik s egyebet feleletet nem ad.

A büntettes — hiúság itt is segítségünkre lehet — a legkonokabb tagadásra elszánt hűnös is nem egyszer szolgáltatott önmaga és társai ellen bizonyítékot, ha az ügyes nyomozó hiúságánál sarkalja.

Jellemző az is, hogy cselekvése után nyomban élet-szükségleteinek minél messzebb a nő kielégítésére törekszik az abnormis ember. Hogy úgy fejezzem ki magamat: nincsen türelme kivárni, míg büntetésének gyümölcse megéri és veszély nélkül élvezhető.

Életszükségletei: a nő, a kártya és a szesz.

Ezért láthatjuk, hogy a meggyilkolt nőt meg is becseltemti, még vértől csepegő kézzel a helyszínen eszik, még a rablógyilkosság színhelyén a czinkostársal leül kozakázni, hogy a zsákmányt megosztani ne kelljen.

Ezt tudni nem lesz haszontalan, mert hány gonosztevőt fogtak már el nyomban a büntetett után kocsmában dorbézolva, kéjházban orgiát ülve.

Áruló lehet a szesz és a szerető is. Abnormis büntettes e kettő nélkül el nem lehet. A szesz megoldja a nyelvet, a szerető pedig hűtlen vagy féltékeny lehet.

Végül még azt említem meg, hogy az ilyen, a hűnő újára tévedt rendellenes személyi tulajdonságokkal bíró ember a lejtőn ritkán áll meg, aligha tér vissza a becsületes életmódhoz. Lusta, a munkára állhatatlan, abba hamar belefárad, ellenben az élet gyönyörűségei nélkül élni nem tud.

Az ilyen emberek megfigyelése már sok súlyos büntetési eljárást megelőzött meg, még többet koplezett le.

V. A tanu rendellenes testi és személyi tulajdonságainak jelentősége a közbiztonsági szolgálatban.

A testi vagy lelki rendellenességekben szenvedő ember nemcsak mint büntettes, hanem mint tanu, illetve mint tanuskoló panaszos is kerülhet a csendőr elé.

Hans Gross azokat a tanukat, akik a nyomozásra hátrányosak lehetnek, két csoportra osztja, és pedig olyanokra, akik az igazat nem akarják megmondani s olyanokra, akik azt megmondani nem képesek.

Utóbbiak csoportjába sorozhatók a mi emberek is. A hisztériás nők, neuraszténias, mániás férfiak nem egyszer okoztak már zavart; olyanok, akik sejszerűséget szenvedtek el, nagy ijedséget, rémületet állottak ki, szintén nagyon könnyen felesleges munkát adhatnak a közbiztonság közegeknek vagy ferde irányba terelbetik akaratlanul is a nyomozást.

Néhány évvel ezelőtt Budapest egész rendőrségét és a budai oldalon a fővárossal szomszédos őrsök csendőrlégénységét is felriasztotta és érthetően foglalkoztatta egy fiatal leánynak az a feljelentése, hogy a budai erdőben egy cigánybanda kirabolta, lemeztelenítette és erőszakot is követtek el rajta. Hosszas és terhes hajsza után végre az erdő egy félreeső helyén megtalálták a lány ruháját és kitűnt, hogy a lány panaszú nem egyéb, mint hisztériás alapu mese.

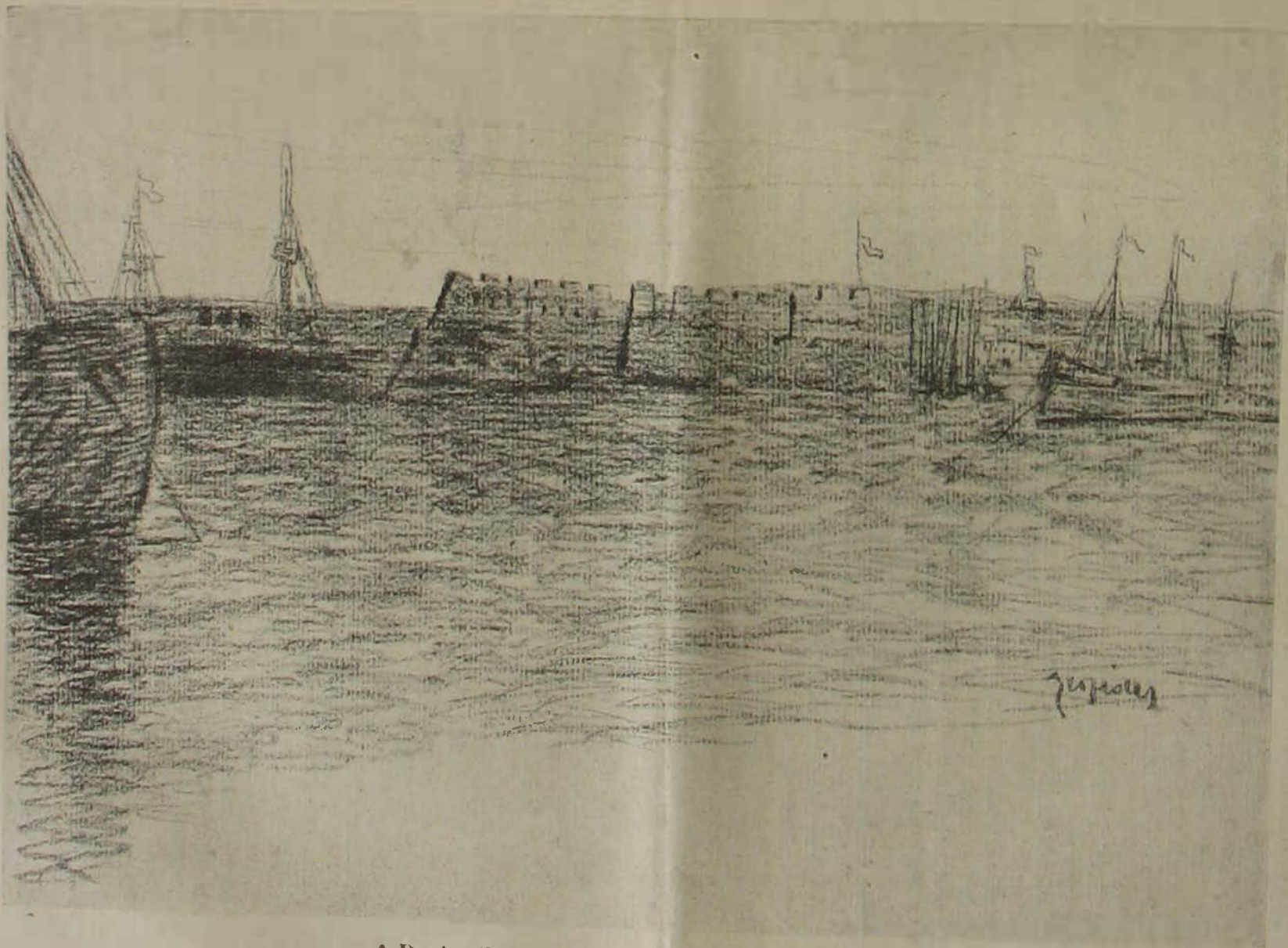
Merkur kerékpárok

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jótállás mellett. Csakély havi részletfizetésre. — Gumiak, alkatrészek rendkívül olcsó áron. — Alkatrészekből és gumikból 20% árengedm. részesülnek. —
Csendőrségi alkalmazások kerékpárból 20 kor.. alkatrészekből és gumikból 20% árengedm. részesülnek. —
Ajánlják ingyen DÉRY EDE kerékpár és varrógép nagyraktár 56

DÉRY EDE

SZEGED.

A Dardanellekből. — Partrészlet, török örödményekkel.

Szöktetés, csábítás, nemi erőszak és a többi, az eretika körébe tartozó panaszoknál mindenkor ajánlatos az óvatosság, mert nem egyszer a hisztéria hélyegét viselő hamis vádak.

Kispesten nem régen került kézre egy csavargó lány. Ügyvéd lányának mondta magát. Zárdából szöktették volna meg s azután kéjtanyára adták volna el panasza szerint. Mondanom sem kell, hogy a nyomozás első lépései már kimutatták állításának valótlanágát.

Férfiaknál sem ritka a hamis vádaskodás egészen jó-biszemű alapon.

Egy előkelő férfiú attól a gondolattól nem birt szabadulni, hogy egy szerelmi légyottjakor igen kényes helyzetben lefényképezték s ezt a képet majd zsarolásra fogják felhasználni. Ha panaszával orvoshoz fordul, az biztosan segíthetett volna a baján, de ehelyett a rendőrséghez fordult s ennek adott — bár alapsnélküli — munkát s okot szolgáltatott egy nő molesztálására, aki szerencsére kéjnő volt s a dolgot nem fogta fel tragikusan.

Persze nem minden eset végződik ily szerencsésen, a hamis vádak és hamis tanúságtételek nem egyszer szépen induló egzisztenciákat tesznek tönkre, de okai lehetnek bírói tévedéseknek is.

Így egy esetben két halálos ítélet lett volna kimondandó egy hisztériás leány tanúzása folytán, és ami a legérdekesebb, a terbelteknek beismerő vallomása alapján, daczára annak, hogy a vádbeli cselekményben ártatlanok voltak.

Eltekintve attól, hogy ez a bűnügy sok irányban tanulságos, már csak azért is részletesebben foglalkozom vele, mert könnyű szerrel felvilágosít azokról a hibákról, amelyek majdnem bírói gyilkosságot okoztak.

A történet nem új keletű.

1786. év május hó 27-ikén Ziethen városból Landsberg felé vezető országúton, attól jobbra 2—3 lépésnyire egy fiatal ember bulláját találták. Lombokkal gondosan be volt takarva. Ruhája: sötétkék kabát, fehér gombokkal, vörös mellény, világoskék nadrág, szürke keztyű és harsnya és egy öreg nyakba való kendő. Pénz és értéktárgyak hiányoztak. Nyilvánvalóan rablógyilkosság történt, mert a hulla fején és arcán sérülési nyomok voltak, koponyája be volt szakadva, mellén és kezsein is ütések nyomai voltak láthatók. Boncsolás szerint a halál nyolcz nap előtt állhatott be.

Sikerült megállapítani az inquizitoroknak a hullánál talált vándorkönyvhől, hogy Sera nevű kalapossegéd az áldozat, továbbá hogy május 20-ikán látták utoljára élve és hogy 10 garas pénze, egy zsebkés és egy hálósapkája hiányzik, egyébként eredménytelen maradt a nyomozás.

1786. év nyarán a zietheni bíróságnál jelentkezett egy fiatal lány, aki a gyilkosságnál jelen volt s mindenről felvilágosítást adott. Beckmann Borbálának hívták, leánya özvegy Beckmannnak, aki Meccer Vitályos nevű emberrel élt vadházasságban és még két gyermeke

volt, a 20 éves Henrik és a 12 éves Keresztély. Mindnyájan csavarogva, koldulgatva, lopva, néha dolgozva éltek.

A gyilkosságról azt adta elő a lány, hogy Melcer és Henrik az év május havában egy vándorlót agyonvertek, 4 grast, egy hálósapkát és cipőjét elvették, a hullát galyakkal hatakarták. Anyja is segített a gyilkosságnál, ő azonban könyörgött a vándorló életéért s ezért Melcer őt is agyonveréssel fenyegette meg, mire családjától megszökött s azokat többé nem látta.

Hittek szavának, annál is inkább, mert minden szó a valósággal összevágott s a gyilkosság helyét, nemkülönbén a helyet is, ahova a hullát elrejtették, fel-találta.

Először Melcer került kézre. Még azt is tagadta, hogy a kérdéses időben Ziethen tájékán lett volna. Szerinte ebben az időben már sem Henrik, sem Borbála nem volt vele, előbbi 1784-ben, utóbbi 1785-ben vált el tőle, de midőn a gyilkossággal megvádolták, arca megváltozott, reszketés fogta el, ennek daczára bűnét he nem ismerte.

Keresztélyt, a 12 éves fiút nemsokára szintén elfogták, ennek előadása nővére vallomásával megegyezett, csak az áldozat ruházatára nézve volt attól eltérő.

Melcerrel szembesítették a két tanút, de ez megmaradt a tagadásnál.

A lány ekkor még egy gyilkossági vádat emelt Melcer ellen: 1785-ben egy ismeretlen asszonyt Henrik segítségével az erdőbe vitt, levetkőztették, földre dobták, agyontaposták, azután ketten — egy-egy lábánál fogva kettészakították.

Keresztély megerősítette a vádat azzal, hogy bár nem volt jelen, anyja elbeszéléséből tudott róla.

Midőn Melcer többi vádat meghallotta, a leghatározottabban tagadta annak való voltát, de a kalaposlegény meggyilkolását heismerte. Helyszini szemlét tartottak vele s ő is megtalálta a gyilkosság szinbelyét.

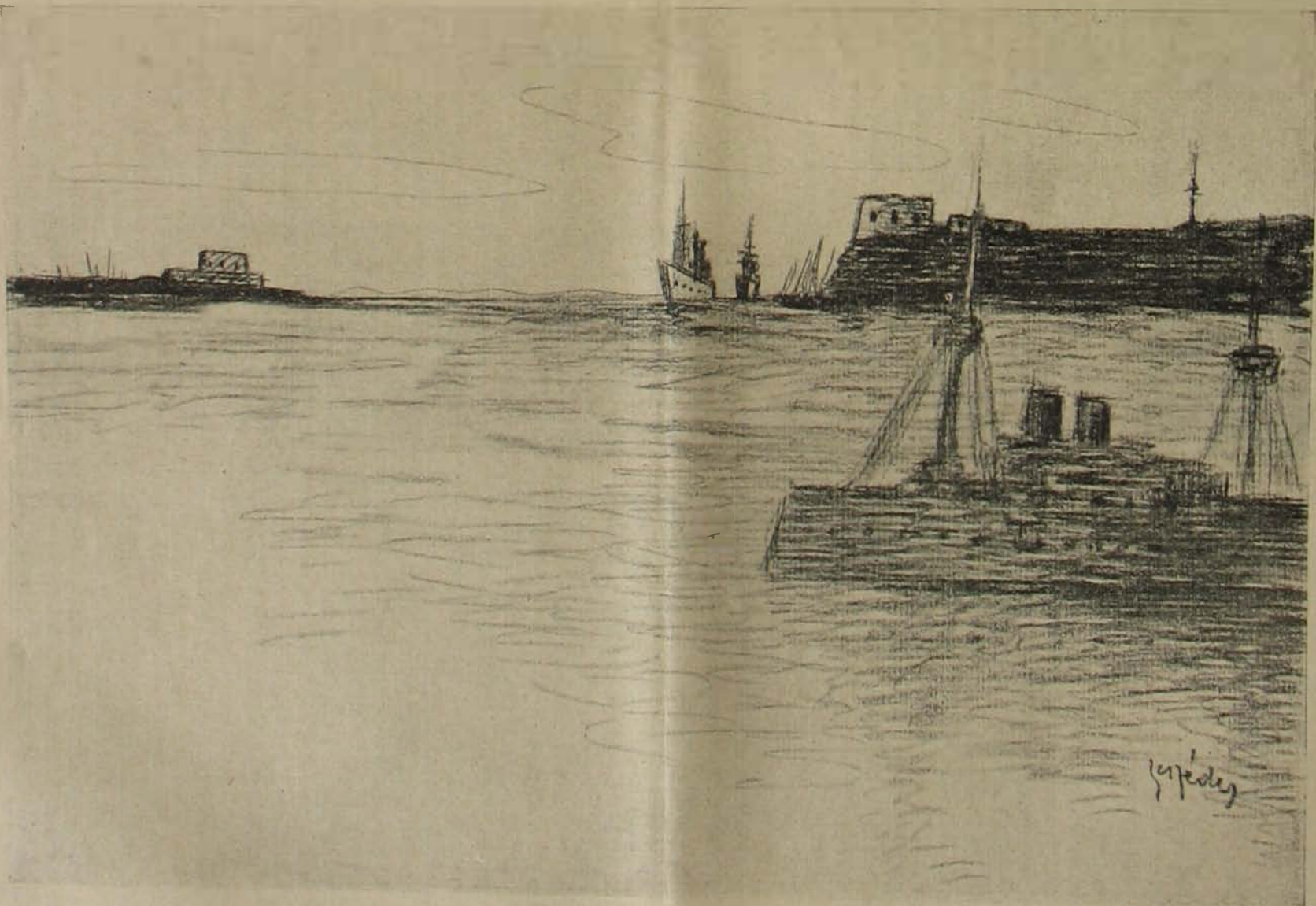
Ekkor került kézre a gyilkosság társtettese: Henrik. Már első vallomása beismerő volt s a gyilkosság szinbelyét is megtalálta, csupán az áldozat ruhájára nem emlékezett.

Így most már négy megegyező vallomás, és pedig a terbelteknek beismerő vallomása is rendelkezésre állott, csupán Beckmanné hiányzott, de erről kitűnt, hogy már nem él.

Szerencsére ítélethozatalra mégsem került a sor.

A bíróság a második gyilkosság vádját furcsának találta s ezért mindkét gyilkosságra nézve szélesebb körben indította meg a nyomozást s ekkor kitűnt, hogy sem a feljelentő lány, sem a gyilkossággal megvádolt Henrik nem lehettek a gyilkosság szinbelyén, mert akkor épen egész más községekben csalédként szolgáltak. Ezt nem egy, hanem husz tanu igazolta.

Borbála, midőn ezt eléje tárta a bíróság, őszintén elmondta, hogy hazudott. Egy idegen lány mesélt neki a gyilkosságról s mondta neki, hogy azt csak az ő esu-

A Dardanellákból. — Hajók a szorosban.

ládja követhette el. Ezt ő igaznak vette és szenttanának jelentkezett. A helyszínére sok ember kísérte ki, azért mutathatott meg minden helyet. Testvéreinek és mostohaanyjának beismerő vallomásai pedig arról győzték meg, hogy igazat mondott.

Persze ezek után a két vádlott is visszavonta beismerését s azt adták elő, hogy az inkvizitorok által fenyegetve és befolyásolva voltak a beismerésre. Henrik még azt is mondta, hogy a többiek beismerése után már nem is tudta mi az igaz.

Szinte hihetetlen történet, de ha meggondoljuk, hogy valamennyien nyers, műveletlen emberek voltak, erkölcsi súlyedságban éltek, Borbála és testvérei pedig feltétlenül rendellenes személyi tulajdonságokkal bírhattak, úgy nem fogunk csodálkozni azon a könnyű befolyásolhatóságukon, mely két embert ártatlanul majdnem a vérpadra vitt.

Bár a tanulóok kézenfekvők, azokat mégis rövidesen összegezem.

Elemi dolog arról meggyőződést szerezni, képes-e a tanu igazat mondani. Néhány kérdés — legjobb, ha nem a szóbanforgó ügyre vonatkoznak — sokszor máris elegendő. Önjelentkező tanuknál jelentkezésük indokát is meg kell tudni, ez a tanulás értékéről felvilágosítást adhat.

Mindez nem történt meg. XVIII. századbeli kollegáink a lány szavabíthatóságáról meggyőződni nem igyekeztek, tanuskodású okát, pedig hozzátartozóit vádolta meg és csak jó idő elmúltával, fel nem derítették.

Egyik tanu vallomását a többi tanu bemondásával és a vádlottéval össze kell vetni, mint ahogy egyáltalában is mindig az egész hűnecsetet kell szem előtt tartani. Ha ellenmondások vannak, azok okát ki kell deríteni a megállapítani, melyik vallomás felel meg a valóznak.

A szereplők jelen esetben az áldozat ruhájának színére, a míla volt pénzre nézve különféleképen nyilatkoztak, az eltérést figyelembe nem vették; már a bűnper elején tisztába juthattak volna azzal is, hogy vádlottak a hűnecselekmény idején másutt voltak.

Ha arról van szó, hogy tanu valakit vagy valamit felismer-e, a cselekmény színhelyét felismer-e? a legnagyobb óvatossággal kell eljárni, nehogy a nyomozó maga nyújtsa rórlót a tévedésre, félrevezetésre. Tudjuk, hogy a tekintetben is hiba történt: a tanukat és terheltséket kísérő kívánsaiak, de valószínűleg a hatósági közegnek viselkedése is tette lehetővé a helyszínek felismerését.

Végül emlékeztetükbe idézem, hogy a lelki rendellenességgel bíró emberek rendszerint gyengeelméjűek vagy legalább is igen könnyen befolyásolhatók, ezért a nyomozónak arra különös figyelmet kell fordítani, miként eszközözi a látkérdéseket, mert különben viselkedésével, kikérdésével módosítással az ilyen tanukat befolyásolja és ebben az esetben azoknak feleletei nem egyebek, mint értéknélküli, munkaszaporítást és zavart okozó, sokszor végzetes következményeket előidéző visszhangjai kérdéseinek.

A gyöngyökről.

A történelem szerint Kleopatra a legtüresebb gyöngypár birtokában volt. Ezek egyikét az Antonius tisztelőre rendezett lakomán feloldotta boreczetben és az értékes italt a római egészségre üritette. Kleopatra gyöngye történelemmé vált. Híven jellemzi azt a kort, a mikor a durva rómaiak, megeszmörölve saját győzelmeiken, meggazdagodva zsákmányoktól a Kelettel érintkezésbe jutottak és annak izzó szenvedélyében oszlanak indultak. A gyöngy pedig a régi kultúra isteni fényezésének nemes és titokzatos küldöttje volt és története Ázsia legsötétebb időszakába nyúlik vissza. — A Krisztus előtti 3-ik századévből származó okiratok bizonyítják, hogy abban az időben Khinában már ismerték a gyöngy értékét és India nagyra becsülte az opálizáló golyócskák talányzerű, titokzatos szépségét és titokzatos származását szent legendákkal szőtték át. Az istenek szemeit gyöngyökből rakták ki. Nemesak embereket, ruhákat és képeket hanem pazar hőkezűséggel az állatokat, oszlopokat, szobrokat és fákat is gyöngyökkel díszítették. A biblia is gyakran tesz említést értékes gyöngyökről, a melyeket Sulamon király a bölcsesség és tisztaság jelképeinek nevezett.

Csak a klasszikus görögök nem becsülték annyira a gyöngy természetes szépségét, mint az emberi kéz alkotta műremekeket. De már később, a mikor kulturájuk kifejlett és Nagy Sándor hőzelebb juttatta őket a Kelethez, ők is épen úgy méltányolták a gyöngy értékét, mint a rómaiak.

Plinius egy olyan gyöngyszemről tett említést, a melyet Julius Caesar ajándékozott el és a melynek értékét hat millió sustertiusra becsülték. Lollia Paulina, Calligula neje, olyan gyöngysort viselt, a melynek értéke 10 millió volt. Pompeius diadalmene alkalmából, gyöngyökből kirakott saját képét viselte ökszerűl. Az előkelő római nők megkülönböztetésül három gyöngyszemből készült süggeléket viseltek füleikben, a melyek minden fejmozdulatnál kellemesen csengő, összhangzó akkordokat szolgáltatottak.

A germánok még akkor nem ösmerték a gyöngyöket. Csak Róma utódja, Byzanc terjesztette a gyöngyöket észak felé és a népvándorlás törzsén szeretettel fogadták értékes tárgyuk közé. Nagy Károly kora már kegyelbe fogadta a gyöngyöket, a melyeket ezentúl nemesen a ruházatokon, hanem a koronákon és templomi kegyessereken találhatunk. Az állítólag Nagy Károlytól eredő, a melyen gyöngyökből kirakva, a következő felirat áll: „Obnonradus dei gratia romanorum imperator augustus.” A leghíresebb régi korona, a magyar korona is gazdagon van gyöngyökkel kirakva.

A középkori tárgyakon, képeken is gyakran találunk gyöngydíszítésekkel. A történelem szerint Burgund

Fülöpnek, a Jó Fülöpnek volt egy gyöngyökkel disztett deréköve, a melyet fél millióra becsülték, a mely később VIII. Henrik angol király birtokába került, de 1623-ban nyomtalanul eltűnt.

Migo Toms, a híres amerikai utazó, II. Fülöp spanyol királynak egy galambtojásalakú és nagyságu gyöngyszemet hozott, a melyet kortársai 800 ezer aranyra becsülték; egész Európában „La Peregrina” név alatt ismerték és sokan csak azért utaztak Sevillába, hogy a ritka szépségű kincset megbámulhassák.

Az 1840-ben, Albrecht özvegye által elzalogosított tárgyak között volt egy nyakék is, a mely 350 gyöngyszemből állott. A bécsi kincstárban őrzött dalmaticák, a melyek régi császár-koronákból származnak, szintén több soros gyöngyökkel vannak disztve.

Az amerikai felfedezési utak szaporodásával Európa gyöngykészletei is jelentékenyen megsaporodtak és a gyöngyök a népeknél közkeletűségre vergődtek. Peruban olyan magas tiszteletben tartották, hogy csak királyi vérből származottak viselhették. Az utasok hajószámra szállították a gyöngyöket Európába, miáltal értékükből sokat veszítettek, de azért még mindig nagy kegyben részesültek és épen a renaissance korban vergődtek nagy népszerűsége.

A neuenburgi hercegnő egyik arcképén a hercegnő ruhái és fejdíszé annyira tele vannak hintve gyöngyökkel, hogy a tulajdonosnő orra is alig látszik ki a sok disztitéstől.

A barokk korban a gyöngyöt már nemcsak disztésnek használták ruhákra és egyéb tárgyakra, hanem mint független, önálló értéket is nagyon becsülték és ennek a kornak az udvartartásai már mesés összegeket költöttek a gyöngyök és drágakövek beszerzésére. A gálans kor francia metszetein mindenhol gazdag gyöngydisztéseket találunk, a melyeket a hölgyek nyakukon, karjukon és az öveiken viseltek. Ninon de Lenclou, madame de la Vallière, O'Morphi kisasszony és valamennyi hírhedt kegyencsnő nagy kegyben tartották a gyöngyöt. Ezekhez később Recamier asszony is csatlakozott. Esterházy hercegről pedig azt olvassuk, hogy mikor 1856-ban, az orosz koronázási ünnepélyeken részt vett, sötét violaszínű hársonyrubája úgy tele volt himzeve gyöngyökkel, hogy a bársonyból alig látszott egy-egy tenyérnyi és a csizmájának szára is gyöngyökkel volt disztve.

A történelem tehát a gyöngyöt mint a népek kedvenc ékszerét is mint a drágakövek hatalmas vetélytársát tünteti fel. Pedig a gyöngyöt egyáltalán nem lehet és nem szabad könek nevezni, mert tulajdonképpen a kagyló titokzatos érzékenységének egyik terméke. Ha valami idegen testrészt, homokszem, kavics, vagy férgeske kerül a kagylóba, akkor ez bevonja ezt a testrészt ugyanazzal az anyaggal, a melyből a gyöngyház héja képződik és ezt valószínűleg azért teszi, hogy az idegen testrészt, mely a mirigyet ingerli, teljesen izolálbassa. Ennél többet nem is tudunk a gyöngy keletkezéséről. Születésének titokzatosága, mely évezredek óta a tenger mélyén fejlődik, csak növeli a gyöngy értékét szemünkben és azt az érzékenységet, a melyet szülőanyjunktól örököltünk magunkkal viszik az életbe is. Bizonyos színek fényénél sokat veszítenek tulajdon fényükből és más színeket öltenek, legjobban szeretik a fehér és kék színeket és az emberi test színön kiparólgását, sőt bizonyos tekintetben összeolvadnak a viselőjükkel és átveszik a bőr, valamint a parfüm különös illatát is.

A gyöngyöknek megvan a saját életük, ifjúságuk, érettségük és elmulásuk, mint az embereknek. Római sirok-

ban gyakran találunk megőregedett gyöngyökre, a melyek elporlanak, ha kézzel érintik. Stuart Mária különös elöszerelettel viselte a gyöngyös ékszereket és talán a szerencsétlen királynőnek köszönhető az, hogy a poéták a gyöngyöket könyveseppeknek nevezik: a tenger könyveinek...

KÉPEINKHEZ.

A Dardanellák környékéről.

A Dardanellák, a melynek kétszer is megkísérelt meg-támadásáról az olasz-török háboru óta már ismételtelen olvashattunk a napilapokban, az Aegei-tengerből a Márvány-tengerbe átvezető, mintegy 45 km. hosszú és 4-5 km. széles tengerszoros. Északon Csardaknál, illetve Gallipolibanál kezdődik a részben falvakkal, ker-tekkel borított partok mentén, részben Konstantinápoly alatt folytatódva az Ázsiában levő Nagara-Kalesi földcsúcsig tart.

A Dardanellákon, az 1841-ben kötött a azóta ismételtelen megerősített nemzetközi egyezmény értelmében idegen kereskedelmi hajó is csak a török szultán engedelmével mehet át, idegen hadihajók elöl pedig épen el van zárva, úgy, hogy az orosz japán háboru alkal-mával még Oroszországnak se engedték meg, hogy itteni hajóját a Dardanellákon átvezesse, pedig csak arról volt szó, hogy ez által megrövidíthesse a Japán ten-gerekig való rendkívül hosszú tengeri utat.

Hogy pedig a szultán eme jogát korlátozás nélkül érvényesíthesse is, a tengerszoros mind a két vége mind a két oldalon hatalmas erődökkel van megerősítve. Az ázsiai részen a Kale-Sultánieh és a Kum-Kalesi, az európai részen pedig a Kilit ul Bahr és Sedil Bahr erődök és ezenkívül több kisebb parti erőd van, a melyek mindegyike megfelelő védőlegénységgel és a mostani haditechnika modern felszerelésével van ellátva. Még nagyobb biztonság okáért pedig a tengerszorosnak mind a két végén a tengerbe való torkolatánál robbanó ak-nákat szoktak elhelyezni olyankor, a miko'r, mint a közelmúltban az olaszok részéről is ismételtelen tör-tént, a támadás veszélye fenyegeti a Dardanellák és ennekfolytán Konstantinápoly területi épségét.

Mindezeknél azonban, tekintve, hogy a régmúltban, sőt a 18. és 19. században is ismételtelen kieroszakol-hatták az egyes idegen nemzetek flottái az említett tengerszoroson való átvonulást; legerősebb védelme neki a már fentebb említett nemzetközi egyezmény, mert valahányszor a Dardanellák veszedelemben van, a szul-tán interveniálására mindannyiszor felszólalnak az ösz-szes nagyhatalmak a tengerszorst veszélyeztető idegen hatalom fékmentartására.

A képek, a melyeket a jelen számunkban olvasóink-nak bemutatunk, a Dardanellák egyes részéről való fel-vételek.

HIREK.

Családi pótlék. Lapunk folyó évi 29. számában már hirt adtunk arról, hogy az állami, várnegyvei és állan-vasuti alkalmazottak családi pótlékáról és egyéb intéz-kedésekről szóló 1912. évi XXXV. törvényzikk szente-sítést nyert. A folyó évi augusztus hó 1-én megjelent honvédségi Rendeleti Közlöny (Szabályrendeletek) 27. száma tartalmazza ezen törvényzikkot, valamint az ezen törvényzikk végrehajtására vonatkozó utasításo-kat is.

Kolera felbukkanása. A nagy melcgek beállta, most már harmad éve, ismét meghozta az emberiség egyik legnagyobb ellenségének, a rettenetes kolerának felbukkanását. A mint értesülünk, a csanádme gyei Mindszentén fordult elő egy koleragyanus haláleset, a mely később tényleg kolerának bizonyult, legujabban pedig a békésmegyei Ocsöd községben halt meg Papp Sándor öcsödi tanyai lakos, koleragyanus tünetek közt. Mindkét órs megerősítve, a hatóságok a legszélesebb körű intézkedéseket megtették a rettenetes járvány elfojtása érdekében.

Munkás bérharcz. A Pestszentlőrincz község határában levő dr. Lipták és társa-féle vasgyár munkásai, az óránkénti 60 fillér munkabér helyett 90 filléruek követelésével, július 29-én sztrájkba léptek. A 300 főből álló munkáscsoport kiküldötteivel Némethy Jenő kispesti főszolgabíró a békéltetési tárgyalásokat bár már megkezdette, de azok eddig eredményre nem vezettek. A munkások nyugodtan viselkednek.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kivégzés Sziámban. Egy francia orvos, a ki több évet töltött Sziámban s most visszatért hazájába, a „Chronique Medical” czímű tudományos szaklapban igen érdekesen írja le, hogy a fehér elefánt országában miképen hajtják végre a halálbüntetést.

Az elítéltet már kora hajnalban felköltik s erősen meglánczolják. Azután elvezetik a pagodába, a bonc-ok két viaszgyertyát gyújtva, komoly szavakkal arra intik, hogy ne gondoljon többé semmire s ne érdeklődjék semmi iránt, hogy aztán ilyen módon minden ajnalkozás nélkül hagyhassa itt ezt a világot, sőt bizonyos megelégedést is érezhessen. Az elítéltnek ezután enni adnak, majd kivezetik a vesztőhelyre. Az utolsó véres munkát két hóhér végzi. Az egyik az elítélt ember mellé megy, a másik elrejtőzik a közeli bokrok között s ott várakozik. Az elítélt mellett levő hóhér ezután levág egy pizáng-fa levelet, leteríti a földre és rá állítja a szerencsétlen áldozatát, hogy így teljesen elkülönítse a földtől. Ezzel, mint a papok mondják, megkönnyítik neki a túlvilágra való átvándorlást. Ezek után a hóhér egy karót ver a földbe s a felső karját hozzá köti oly módon, hogy alsó karja szabadon marad. Ezt aztán hátulról rángatja, de csak azért, hogy az elítélt lehajtsa a fejét. Ezután agyaggal betömi a fülét, hogy ne halljon semmit, majd pedig a hátgerinczén búz krétával vagy mésszszel egy fehér vonalat, a mellyel a halálos csapás helyét akarja szemléltetvé tenni. Ezután néhány lépésnyi távolságban nyugodtan letelepszik és nagy hadonászás után leteszi a földre pallosát, úgy, hogy az elítélt, ha a kivégzés módzatait nem ismeri, azt hiheti, hogy őt ez a hóhér fogja kivégezni. A szerencsétlen áldozatot néha két óra hosszáig is ott hagyják görnyedni ilyen helyzetben, a míg a halálfelelemtől és a nagy idegrázkódástól egészen önkívületi állapotba jut s fejét egészen leborgasztja. Ebben a pillanatban aztán a bokor mögül odaugrik a másik hóhér, s pallosával hadonászva valósággal körül tánczolja az elítéltet. A pallos egyszerre a magasba emelkedik, egy villanás s az elítélt feje már a földre hullott. A hóhér aztán a véres pallost nyomban a szájába dugja és fogai közé szorítja, nehogy a kivégzett ember gonosz lelke a száján keresztül beférkőzzék a testébe. Aztán a pagodába fut, a hol a papok lelocsolják szenteltvízzel. A kivégzett ember holttestét a földbe temetik, mert az el-

égetésre nem érdemes. A fejét felszúrják egy bambusz-nád-rúdra és három napig kiteszik közszemlére.

Új orosz bélyegek. A Romanov-család uralomrajutásának a jövő évben lesz a háromszázadik évfordulója és ennek emlékére Oroszország egész sereg jubileumi bélyeget fog kiadni, a melyeknek a készítéséhez már hozzáfogtak az orosz állami nyomdában. A jubileumi bélyegeken rajta lesznek csaknem az összes Romanov-uralkodók arcképei. Az egykopekes bélyeg sárgaszínű lesz és Nagy Péter czárt fogja ábrázolni. A kétkopekes bélyeg (zöld) II. Sándor, a háromkopekes (rózsaszín) III. Sándor, a négykopekes (vörös) II. Péter, a hét- és tizkopekes (kék) II. Miklós, a 14 kopekes (ibolya) II. Katalin, a 15 kopekes (világosbarna) I. Miklós, a 20 kopekes (barna) a dinasztiaalapító Alexej Michailovics, a 25 kopekes (ibolya) I. Sándor, a 35 kopekes (sötét-kék) I. Pál, az 50 kopekes (barna) Petrovna Erzaebet és a 70 kopekes bélyeg (világoszöld) Fedorovics Mihály, az első Romanov-czár arcképét fogja ábrázolni. Nincsenek képviselve a bélyegeken Feodor Alexejevics, Nagy Péter elődje, továbbá testvére, I. Iván és VI. Iván, meg III. Péter, a kik csak igen rövid ideig uralkodtak. A legdrágább bélyeg, az egyrubeles, a télipalotát fogja ábrázolni. Az a terv, hogy a jubileumi bélyegeket a jubileumi éven túl is érvényben tartják és a jelenlegi bélyegeket, a melyek kicsi alakjuk miatt amúgy sem praktikusak, kivonják a forgalomból.

Kolumbus származása. Kolumbus Kristófról az egész világ úgy tudja, hogy olasz szülőktől származott és Génúában született, a hol emlékszobrot is emeltek neki. Most — mint Madridból jelentik — Garcia de la Riega híres spanyol történész legújabb művében, a melyben Kolumbussal és korával foglalkozik, azt állítja, hogy Kolumbus bölcsője nem Génúában, hanem a Madrid mellett fekvő kis Porto Santo falucskában ringott. Riega több olyan régi okiratot fedezett fel, a melyekből teljes bizonyossággal kiderült, hogy Porto Santo volt Kolumbus szülőhelye. Ez az állítás Génúában bizonyára ellentmondásra fog látszani és úgy látszik, Kolumbusért is olyan versengés fog kifejlődni több város között, mint az ó-korban Homérosért.

A milliomos temploma. Az amerikai milliomosok közt a művásárlás terén kétségkívül Pierpont Morgan az első, a kinek gyűjteménye világhírű. Most, mint Newyorkból jelentik, olyan terve van, a melyet ha meg tud valósítani, olyan vásárt csinál, a melyhez hasonlóan érdekes és nagyszabású művásárlást még senki sem csinált. A milliárdos ugyanis meg akarja venni azt a híres régi egyiptomi templomot, a mely Filé szigetén van s mindentől át akarja vinni Afrikából Amerikába, Newyorkba. A filéi templom többi épületeivel együtt egyike a régi egyiptomi kor legesodásabb építészeti emlékeinek. Pierpont Morgan a mult telet Egyiptomban töltötte, a hol kopt kéziratokat vásárolt. Közben jól megnézte a templomot s akkor támadt az az ötlete, hogy ezt a kinoset elviszi Newyorkba mügyűjteménye koronájának. A Filé szigetén levő templom szépségeiről legutóbb Pierre Loti irt gyönyörű munkát. Ebben kifejtette, hogy a templomnak, sőt mellette a többi ősi épületeknek is előbb-utóbb el kell pusztulniok. Az a töltsé ugyanis, a melyet Asszuán mellett a Nilus áradása ellen csináltak, a folyó vizét magasabbra duzzasztotta s most a víz lassankint alá-mossa a templom amúgy is megrongált alapfalait. A szent folyó hullámai egyre magasabbra emelkednek és kimosásák az antik müépítés e csodálatos alkotásainak porladó köveit. A templomok az egyiptomi kormány főnható-

sága alatt állanak, a mely viszont, mint ismeretes, az angol kormánnyal van függő viszonyban. Még eddig egyik kormány sem tett intézkedést arra nézve, hogy a világnak ezt a legszebb rom-csoportozatát megmentse a pusztulástól. Ezért nagyon valószínűnek tartja Morgan, hogy ha ő, a kinek megvan rá a pénze és semmi áldozatot nem sajnál, nagy befolyásával ki tudja eszközölni a templom és melléképületei elszállítását. Magának a szállításnak költsége nyolcz millió dollár. Ennyit egyik kormány sem áldozhat erre a célra. Az átszállítást igen egyszerű módon meg lehet csinálni. A felső részeket egy darabban lehet leszedni és elvinni, a többi követ pontosan megszámozzák, megjelölik a helyét. Azután valamennyit vasuton viszik az Asszuántöltésre, innen bárkákon a Nilus torkolatáig s azután több nagy hajón Newyorkba. A buszezer tonnás oceánhajóknak körülbelül száz fordulót kell tenniök, a míg mindent elbirnak szállítani. Legnehezebb munka az alapfalak kiemelése. Ezt mérnökök végzik, a kiknek külön gátat kell építeniök, hogy a Nilus vizét és iszapját föltartóztassák. Legelőször a gyönyörű Izisz templomot kezdik ki, a melynek nagyszerű portáléja és csodaszép oszlopsora van. Amerikában már elterjedt a híre az érdekes vállalkozásnak. A templomot Newyorkban, hir szerint a művészeti muzeum közelében levő nagy parkban szándékoznak újra fölépíteni. Ha a terv sikerül, olyan látványossága lesz Newyork városának, a melyhez hasonlót nem lehet találni sehhol.

Egy égitest pusztulása. Egy előkelő német folyóirat jelenti, hogy kiváló csillagászok szerint, néhány héttel az áprilisi napfogyatkozás előtt, valahol a végtelen világűrben egy égitest és vele együtt talán egy egész emberiség, egy egész világ pusztult volna el. A Kismedve csillagkép egyik csillaga ugyanis, a mely kétségtelenül valamely naprendszernek a középpontja, s a mely csillag eddig csak tizennegyedrangú csillag fényével ragyogott, hirtelen oly intenzív fényt lövelt ki, a mely százbuszszorta erősebb eredeti fényénél. Hogy ha e nap körül keringő bolygók közt volt olyan is, a melyen szerves élet fejlődhetett, a hol tehát értelmes lények is lakhattak, akkor ott az izzó tüztől minden elpusztult. A tudomány a katasztrófát gázok fölrobbanásának tulajdonítja, a melyek az idők során lehültek, lassankint kiterjedtek és a külső kérget szétvetették. Minthogy pedig a világegyetem ropant sok naprendszerében ez a fenomén gyakrabban ismétlődik s minthogy a mi napunk gázai is alá vannak vetve a kihülés eme procezzusának: semmi kétség, hogy a mi naprendszerünk és vele együtt a föld is hasonló sorsra jut valaha.

A világ legdrágább könyve. Londonban néhány nap múltán eladásra kerül egy könyv, a mely teljes joggal számít a világ legdrágább könyvének. Faksimile kiadása Omar Chajjam tizenegyedik századbéli perzsa költő „Rubaiyat” című munkájának. A zöld morakinbőr-ből való bekötési táblán kerek 1050 aranyfoglalású drágakő van. A tábla elülső részének elkészítése két évig tartott. Három páva van rajta természetes színezéssel. A szemek rubinból vannak, a bóbíta topázból és ugyane drágakőből a 97 pávaszem is. A könyv oldalán csodaszép szőlőfürt van, ennek egyes szemeit amatiszték alkotják. A csodálatos műredek hátsó táblája perzsa mandolint ábrázol, ezüsfoglalású igen szép gyöngy és ébenfaberakásokkal díszes mahagoniból. A mese-szerű díszítést gazdagítja még egy kigyó smaragdszemekkel és egy balálfő elefántcsontfogakkal. Az ára még ismeretlen, de valami könnyen aligha lehet hozzáférni.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

15. K. csendőr. Még teljesen bizonytalan.

R. P. csendőr. Csak tiszteknek jár. Lásd Szolg. szab. I. rész. 150. pont.

M. K. csendőr. Igen.

Meszesalja. Csak mint ujoncz jöhetne vissza, visszavétele azonban igen bizonytalan.

78. sz. Igen, — ha a gyermek vagyonatlan.

1888. Z. R. A mi nézetünk szerint 20%-al felemelt napi betétet fizet minden elcséjén egyszerre az egész hónapra. Ily — a szabályokban előre nem látott — esetre azonban a szárnyparancsnokság döntése lenne kikérendő.

K. csendőr. Csak 5 év után kapja meg.

B. L. Őrsvt. Szolgálati ideje — ha szolgálatát folytatja — nem tekintendő megszakítotttnak.

V. J. Szabályilag nincs rendezve.

S. J. Nézze meg a törvényt.

H. S. Január hó végén.

T. J. Nem — mert közös háztartásban kellene szüleivel élni.

9999. Raktárnok. 1. Az V. esendőrkerületnél nincs, a VI. esendőrkerületnél: Ruszt és Szekszárd. 2. Beszámít.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésére.

Előlegek értékpapirokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körút 12.

— Telefon 153-44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő leköltése mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával). 2. Oly takarékbetét után, melynél a betét az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem költi, 5½% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával).

Előleget nyújtunk értékpapirokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett. Utalványok, intézvénycsok és cheques beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával.

Vesszünk és eladunk értékpapirokat, idegen pénzeket.

HIVATALOS RÉSZ.

Büntetőjogi döntvénytár.

Vádlottnak az a cselekménye, hogy a sértettet megöléssel fenyegette a földjének és proviziójának kiadása végett, mely kényszerbelyezetben a sértett azt az ígéretet tette, hogy mindent megad, amit csak vádlott kíván és a követelésének teljesítését nyíltan megígérte: a zsarolás tényálladékát teljes egészében kimeríti.

(Curia 1912 febr. 28-án, 1416/1912. sz. a. I. Bt.)

A «vaspálya» elnevezés alatt dolgok és személyek továbbvitelére berendezett sineken járó szállítási, illetőleg közlekedési eszköz értendő; az autobusz vagy más, bár műszakilag megfelelően berendezett és gőz, villany vagy más mechanikai természetű erővel hajtott, de nem sineken járó szállítási eszköz nem vaspálya büntetőjogi szempontból. (Btk. 165. §.)

(Curia, 1912 márcz. 20. 2072/1912. sz. a. II. Bt.)

A büntett vagy vétség elkövetésére irányuló felhívásnak (Btk. 171. §.) eselekvésre kell irányulnia; egymagában a gondolat vagy érzület felkeltése nem jelent büncselekmény elkövetésére való felhívást. Felmentés, mikor vádlott a képviselőválasztást megelőzőleg egy gyűlekezeten tartott programbeszédében egyik elpártolt kortesére célozva azt mondta, hogy választói a pártot elhagyókat «vessek és gyűlöljék meg».

(Curia 1912 jan. 9. 124/1912. sz. a. I. Bt.)

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

Glaviczki Ferencz, Csere János őrvezető cz. őrmesterek, Csiszér Albert csendőr cz. őrmester, Bárdosi Szilárd, Siklódi András, Góznér Pál és Kovács Pál csendőrök az Almás patakknak 1912. évi május hó 25-én történt kiáradása alkalmával, a veszélyeztetett községekben a lakosság bátorítása, valamint a vagyonmentés körül kifejtett dicséretes működésükért.

Előléptettek:

1912 július hó 26-ával:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Grósz Hermann, Kálnoki Mózes, Peskás Sámuel, Gipsz Sándor, Menybárt János, Simon Sándor, Tamás László, Hatbázi Lajos, Vakarcs Imre, Mezei Imre, Gergely János, Szász Dénes, Buesa János, György József és Dudás Ferencz őrvezető cz. őrmesterek, *őrmesterekké*.

1912 augusztus 1-ével:

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Belédi István, Czifra Ferencz, Janka József, Sárkány István és Bognár János cz. őrmesterek, *őrvezető cz. őrmesterekké*.

Katonai szolgálati jel:

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Szabó Lajos járásőrmester 1912 július hó 19-ével az I. osztályu; Juhász Sándor őrvezető cz. őrmester 1912 július 16-ával a II. osztályu legénységi katonai szolgálati jellel láttatott el.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Kovács Péter őrvezető cz. őrmester Geréb Emmával, 1912 június hó 14-én Nagyölyvesen.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Szoboszlai János időleges nyugállományu csendőr cz. őrmester, Kálnássy Máriával, 1912. évi május hó 30-án Varranón.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Sámson László járásőrmester, Stocker Máriával, 1912 június 9-én, Rohonczon.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Demeter Simon csendőr, Lőrincz Annával, 1912 július 2-án, Székelyzsomboron.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Kelesi Gábor őrvezető cz. őrmester, Lehmann Annával, 1912 július 6-án, Nagyecsedén.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

**Könyvnyomda,
könyv-, papir- és
írószer-kereske-
dés, a magyar kir.
csendőrségi hiva-
talos nyomtatvá-
nyok legnagyobb
raktára.**

*Honvédelmi miniszter ur őnagyméltósága által 5242/912. sz. a.
rendszeresített újfajta sapkák, nemkülönb az összes felszerelési
cikkék, nyári szürke és fehér czernameztyük raktárunkon a leg-
jutányosabb árban kaphatók.*